

Rolnummer 4903
Arrest nr. 29/2011 van 24 februari 2011

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over de artikelen 1 en 3 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, gesteld door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey en P. Nihoul, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter M. Melchior, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij arrest van 16 maart 2010 in zake de stad Hasselt en Johan Verhelst tegen de nv « Alva Immo » en de nv « Alva Verse Vruchten », en mede in zake het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 maart 2010, heeft het Hof van Beroep te Antwerpen de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Schendt artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu *juncto* artikel 194 van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 de artikelen 10 en 11 (gelijkheid en niet-discriminatie), artikel 23 (recht op juridische bijstand) van de Grondwet en het grondwettelijk beginsel van de bijstand door een vrij gekozen advocaat, in die zin dat inwoners van een gemeente een milieustakingsvordering zouden kunnen instellen namens de gemeente terwijl de gemeente niet de mogelijkheid heeft om zich in die procedure te laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat ? »;

2. « Schendt artikel 1, lid 1, van de milieustakingswet van 12 januari 1993 artikel 134 van de Grondwet in samenhang met artikel 6 I, 1°, van de bijzondere wet op de hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 doordat het de mogelijkheid biedt aan een overheid om ten allen tijde een herstellvordering in te leiden, terwijl de Vlaamse decreetgever uitdrukkelijk voor dergelijke vorderingen een verjaringstermijn kan en heeft voorzien op grond van zijn grondwettelijke gewaarborgde bevoegdheid inzake stedenbouw ?

Schendt artikel 1, lid 1, van de milieustakingswet van 12 januari 1993 artikel 134 van de Grondwet in samenhang met artikel 6 I, 1°, van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 doordat zij de mogelijkheid biedt aan een overheid om een herstellvordering in te leiden die vergelijkbaar is met degene voorzien in artikel 149 van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening, terwijl het Vlaamse Gewest bevoegd is om de voorwaarden en modaliteiten van dergelijke vordering uit te werken ?

Schendt artikel 1, lid 1, van de milieustakingswet van 12 januari 1993 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat via deze bepaling een particulier kan gedagvaard worden tot het nemen van een herstelmaatregel zonder enige voorafgaande vormelijke voorwaarde die geldt voor de bevoegde overheid, terwijl hij op grond van artikel 149 van het decreet ruimtelijke ordening minstens een voorafgaande administratieve rechtshandeling heeft en een verplicht voorafgaand advies vanwege de Hoge Raad voor het handhavingsbeleid ? »;

3. « Schenden de artikelen 1 en 3 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een gedaagde in de stakingsprocedure, op grond van deze wet geen tegenvordering zou kunnen stellen, terwijl het Gerechtelijk Wetboek dit recht in het algemeen aan iedere gedaagde toekent ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de stad Hasselt, voor wie optreedt Johan Verhelst;

- de nv « Alva Verse Vruchten », met zetel te 3500 Hasselt, Oude Truierbaan 49;
- het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt;
- de Vlaamse Regering;
- de Ministerraad.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de nv « Alva Verse Vruchten »;
- het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt.

Op de openbare terechtzitting van 1 december 2010 :

- zijn verschenen :
  - . Mr. M. Daelemans *loco* Mr. D. Lindemans en Mr. T. Eyskens, advocaten bij de balie te Brussel, voor de stad Hasselt en Johan Verhelst;
  - . Mr. K. Wauters, tevens *loco* Mr. K. Geelen, advocaten bij de balie te Hasselt, voor de nv « Alva Verse Vruchten »;
  - . Mr. H. Lamon, advocaat bij de balie te Hasselt, voor het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt;
  - . Mr. B. Martel *loco* Mr. P. Van Orshoven, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;
  - . Mr. M. De Keukelaere *loco* Mr. J. Sohier, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers E. De Groot en J. Spreutels verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Op 17 juli 2007 diende de stad Hasselt, voor wie Johan Verhelst optrad op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet van het Vlaamse Gewest van 15 juli 2005, een verzoekschrift in bij de Rechtbank van eerste aanleg te Hasselt, waarbij de voorzitter van die Rechtbank werd verzocht om ten aanzien van de nv « Alva Immo » en de nv « Alva Verse Vruchten » de onmiddellijke staking te bevelen van het gebruik van bepaalde

percelen zolang geen buffer is aangelegd, alsmede de verwijdering van bepaalde constructies. De voorzitter werd in een latere conclusie eveneens verzocht een planologisch attest van de stad Hasselt buiten toepassing te laten en te bevelen dat bepaalde rustversturende bewegingen worden stopgezet. Op 10 december 2007 legde het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt conclusies neer die ertoe strekten vrijwillig tussen te komen in het geding en de hoofdeis ontoelaatbaar te horen verklaren. Op 7 januari 2008 vorderden de nv « Alva Immo » en de nv « Alva Verse Vruchten » bij wijze van tegeneis de veroordeling van de eisende partij tot betaling van schadevergoeding.

De voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg stelde vast dat de vordering van de stad Hasselt steunt op de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu en dat de stad daarbij niet moet doen blijken van een eigen belang in de zin van artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek. De voorzitter stelde eveneens vast dat het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt, vermits Johan Verhelst namens de stad in rechte optreedt, geen vrije beschikking meer heeft over de ingediende vordering en bijgevolg ook geen dading meer kan treffen zonder de toestemming van Johan Verhelst. Hij is van oordeel dat de stad Hasselt niet in het geding kan tussenkomen aangezien zij reeds partij is; het college van burgemeester en schepenen kan slechts in het geding tussenkomen om aan de zijde van Johan Verhelst de ingediende vordering te ondersteunen of voort te zetten indien de initiatiefnemer in gebreke zou blijven dit te doen. De voorzitter stelt daarbij ook vast dat er ten aanzien van de stad Hasselt geen sprake is van een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, noch van het recht op juridische bijstand. Ten gronde is hij van oordeel dat de verzoekende partij er niet in slaagt de beweerde inbreuken op de wetgeving betreffende het leefmilieu te bewijzen en dat Johan Verhelst geen onderscheid weet te maken tussen zijn persoonlijk belang en het algemeen belang. De tegeneis van de verwerende partijen wordt eveneens ongegrond verklaard.

Tegen dat vonnis werd door de stad Hasselt, voor wie opnieuw Johan Verhelst op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet optrad, op 14 mei 2008 hoger beroep aangetekend bij het Hof van Beroep te Antwerpen. Op 29 december 2009 diende het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt een verzoekschrift in overeenkomstig artikel 19, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ertoe strekkende om bij wijze van voorafgaande maatregel een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof. Ter zitting van 15 februari 2010 hebben de geïntimeerden zich aangesloten bij dit verzoek en hebben zij een aantal bijkomende prejudiciële vragen gesuggereerd. Het Hof van Beroep te Antwerpen achtte het vervolgens noodzakelijk die vragen te stellen aan het Hof.

III. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepalingen

A.1. De Ministerraad en de Vlaamse Regering zetten uiteen dat uit de combinatie van de artikelen 1 en 3 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu (hierna : de wet van 12 januari 1993) en artikel 194 van het Gemeentedecreet van het Vlaamse Gewest van 15 juli 2005 (hierna : het Gemeentedecreet), volgt dat een inwoner van een gemeente namens die gemeente een stakingsvordering, zoals bedoeld in de wet van 12 januari 1993, kan instellen wanneer die gemeente dat nalaat, zonder dat die inwoner zelf, uit eigen naam, partij wordt in de procedure. Dat dit mogelijk is, zou niet alleen blijken uit de rechtspraak van het Hof (arresten nrs. 70/2007 en 121/2007), maar ook uit die van het Hof van Cassatie.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

A.2. Volgens de Ministerraad is de eerste prejudiciële vraag gebaseerd op de stelling dat wanneer inwoners van een gemeente een stakingsvordering, zoals bedoeld in de wet van 12 januari 1993, inleiden namens de gemeente, de gemeente zelf niet de mogelijkheid heeft om zich in de procedure te laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat. Die vraag betreft dus niet de vraag of een gemeente in rechte zou kunnen optreden « tegen zichzelf ». De Ministerraad is van oordeel dat de gestelde vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

A.3.1. De Ministerraad wijst erop dat het in artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht op juridische bijstand een *standstill*-verplichting met zich meebrengt, die moet verhinderen dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden op het ogenblik van de inwerkingtreding van dat artikel, in aanzienlijke mate vermindert. Hij meent echter dat de in het geding zijnde bepalingen niets afdoen aan de mogelijkheid tot bijstand door een zelf gekozen advocaat, noch aan de mogelijkheid van kosteloze juridische bijstand indien aan de ter zake geldende voorwaarden is voldaan. Zowel de inwoner die namens de gemeente optreedt, als het college van burgemeester en schepenen in de hoedanigheid van tussenkomende partij, hebben de mogelijkheid om een raadsman te kiezen en aan te stellen.

A.3.2. Volgens de Ministerraad zijn de bezwaren van het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt vooral gericht tegen het feit dat de gemeente geen vrije beschikking heeft over de ingediende vordering, aangezien een inwoner het geding voert uit naam van de gemeente. Die bezwaren lijken dus betrekking te hebben op de mogelijkheid tot het vrij optreden in rechte en dus niet op een recht op bijstand. Die problematiek vormt, volgens de Ministerraad, evenwel niet het voorwerp van de gestelde prejudiciële vraag. Ook het feit dat de advocaten van de inwoner en van de gemeente tegenstrijdige juridische standpunten zouden kunnen innemen, vormt niet het voorwerp van die vraag.

A.3.3. In de hypothese dat er sprake zou zijn van een discriminatie doordat een gemeente niet vrij de advocaat kan kiezen voor de inwoner die namens haar optreedt, *quod non*, dient volgens de Ministerraad te worden vastgesteld dat die ongrondwettigheid enkel en alleen zou kunnen voortvloeien uit artikel 194 van het Gemeentedecreet, en dus niet uit artikel 1 van de wet van 12 januari 1993. Hij wijst daarbij erop dat artikel 194 van het Gemeentedecreet juist erin voorziet dat inwoners in rechte kunnen optreden namens de gemeente op voorwaarde dat zij persoonlijk de kosten van het geding dragen en instaan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep. Het lijkt dan ook vanzelfsprekend dat die inwoner zelf zijn advocaat kan kiezen.

A.4.1. De Vlaamse Regering doet allereerst gelden dat het recht van verdediging, inclusief het recht om zich door een advocaat te laten bijstaan en te laten vertegenwoordigen, een algemeen rechtsbeginsel is en ook wordt gewaarborgd door artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Zij wijst ook erop dat het in artikel 23 van de Grondwet vervatte recht op juridische bijstand een *standstill*-verplichting met zich meebrengt.

A.4.2. In hoofdorde is de Vlaamse Regering van oordeel dat de eerste prejudiciële vraag geen antwoord behoeft, aangezien zij op een verkeerde lezing van de in het geding zijnde bepalingen berust, in zoverre het verwijzende rechtscollege ervan uitgaat dat die bepalingen verhinderen dat de gemeente zich laat bijstaan door een zelf gekozen advocaat in een geschil dat namens haar werd ingeleid door een of meerdere van haar inwoners. Dit berust immers op een verwarring van, enerzijds, het voeren van een geding namens de gemeente door de inwoners van die gemeente, wat een beperking met zich meebrengt van de mogelijkheden van de « gebruikelijke » procesvertegenwoordiger van de gemeente - het college van burgemeester en schepenen - om zich met dat geding te bemoeien, en anderzijds, de mogelijkheid van de gemeente - vertegenwoordigd hetzij door het college van burgemeester en schepenen, hetzij door een of meerdere inwoners - om zich in rechte te laten bijstaan door een advocaat. Die laatste mogelijkheid wordt als zodanig in geen enkel opzicht beperkt door de in het geding zijnde bepalingen. Wanneer de gemeente in rechte optreedt, mag zij zonder de minste beperking worden bijgestaan door een advocaat, en dat geldt zowel in het geval waarin de gemeente in rechte treedt bij beslissing van het college van burgemeester en schepenen, als in het geval waarin die beslissing wordt genomen door een inwoner. Wanneer het college van burgemeester en schepenen in het laatste geval alsnog tussenbeide komt en zich aansluit bij de vordering die namens de gemeente werd ingesteld door de inwoner, kan het college overigens ook zelf een advocaat kiezen. Het recht op vrije keuze van een advocaat dient echter te worden onderscheiden van het recht van de gemeente om in rechte te treden op initiatief van het college van burgemeester en schepenen: zodra dat college zijn kans heeft laten voorbijgaan, kunnen inwoners de rechtsvordering van de gemeente uitoefenen, en kan het college van burgemeester en schepenen daaraan geen afbreuk doen. Dit zou zijn bevestigd door het Hof van Cassatie in een arrest van 6 februari 1961.

A.4.3. Zelfs indien zou worden aangenomen dat de in het geding zijnde bepalingen ertoe leiden dat de gemeente zich niet kan laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat, *quod non*, dan nog is er, volgens de Vlaamse Regering, geen sprake van een ongrondwettigheid. Het komt immers in de eerste plaats aan de gemeente toe om al dan niet een stakingsvordering in te stellen. Wanneer de gemeente daartoe beslist, kan zij zich juridisch laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat. Het is dan ook slechts in de hypothese dat de gemeente geen initiatief neemt dat een of meerdere inwoners in rechte kunnen optreden namens de gemeente. In een dergelijk geval is de gemeente wel degelijk partij in het geding, zij het vertegenwoordigd door een of

meerdere inwoners. De inwoners die dat initiatief hebben genomen, laten de gemeente bijstaan door een advocaat die zij zelf hebben gekozen. De gemeente kan dus niet aanvoeren dat haar recht op juridische bijstand zou zijn geschonden, want zij wordt hoe dan ook bijgestaan. Het is weliswaar zo dat die advocaat niet wordt aangewezen door het college van burgemeester en schepenen, maar de prerogatieven van dat college zijn niet op onredelijke wijze ingeperkt, nu het optreden van de inwoners slechts mogelijk is bij stilzitten van dat college. Wanneer een rechtspersoon in rechte treedt, wordt de raadsman immers aangesteld door het orgaan, in dit geval de vertegenwoordiger, die die beslissing om in rechte te treden neemt. De Vlaamse Regering wijst ten slotte erop dat de bijstand door de door de inwoners gekozen advocaat des te redelijker is nu inwoners slechts mogen optreden namens de gemeente mits zij de zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding.

A.5.1. De stad Hasselt, voor wie optreedt op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet Johan Verhelst, wijst erop dat het verwijzende rechtscollege zich nog niet heeft uitgesproken over de ontvankelijkheid van de tussenkomst van het college van burgemeester en schepenen van de stad. Indien die tussenkomst ontvankelijk wordt bevonden, valt volgens de stad Hasselt niet in te zien hoe de eerste prejudiciële vraag bevestigend zou kunnen worden beantwoord. Er bestaat dan immers geen enkele beperking van het recht op vrije keuze van een advocaat; het college van burgemeester en schepenen heeft vrij een raadsman kunnen kiezen. De in het geding zijnde bepalingen zijn dan ook volgens de stad Hasselt in wezen vreemd aan de aangevoerde discriminatie.

A.5.2. De stad Hasselt wijst erop dat er diverse regelingen bestaan die het recht op vrije keuze van een raadsman beperken, onder meer de regeling vervat in artikel 51, derde lid, in samenhang gelezen met artikel 27, van het Gemeentedecreet.

A.5.3. De stad Hasselt is van oordeel dat het standpunt van het college van burgemeester en schepenen berust op een denkfout. Voor rechtspersonen geldt dat de wet bepaalt welk orgaan bevoegd is om te beslissen tot het in rechte treden en zodoende ook tot het aanwijzen van een raadsman. De vrijheid op het vlak van de keuze van een advocaat wat betreft het college van burgemeester en schepenen - als orgaan van de gemeente - is niet gelijk te stellen met de vrijheid op het vlak van de keuze van een advocaat wat betreft de gemeente. Enkel de keuzevrijheid van de gemeente moet te dezen worden gewaarborgd. Het wettelijk bevoegde « ad-hocorgaan », te dezen de inwoner, heeft in volle vrijheid een advocaat kunnen aanwijzen om namens de gemeente in rechte te treden. Er zou integendeel sprake zijn van een schending van het recht op vrije keuze van een advocaat, indien het college van burgemeester en schepenen aan een inwoner die krachtens de wet mag optreden namens de gemeente ten gevolge van de inertie van het college van burgemeester en schepenen om in rechte op te treden, een advocaat zou kunnen opdringen. Bovendien kan niet staande worden gehouden dat artikel 194 van het Gemeentedecreet de keuzevrijheid van het college van burgemeester en schepenen zou beperken, omdat dat artikel precies de hypothese regelt dat het college geen gebruik wenst te maken van zijn bevoegdheid om in rechte te treden en, bij wijze van afgeleide, daartoe een advocaat aan te stellen. Dienaangaande wordt erop gewezen dat de inwoner die optreedt namens de gemeente enkel een ontvankelijke stakingsvordering kan instellen, indien de vordering het gemeentelijk belang dient.

A.6.1. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt wijst erop dat, ofschoon het college van burgemeester en schepenen, krachtens de artikelen 57, § 3, 6°, en 193 van het Gemeentedecreet, in beginsel bevoegd is om de gemeente in rechte te vertegenwoordigen en namens de gemeente te beslissen om in rechte op te treden, artikel 194 van dat decreet voorziet in een uitzondering daarop door te bepalen dat een of meerdere inwoners in bepaalde omstandigheden in naam van de gemeente kunnen optreden. Wanneer een inwoner namens de gemeente in rechte optreedt, is de gemeente, volgens een arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen van 15 september 2003, partij in het geding en heeft de rechterlijke beslissing te haren opzichte gezag van gewijsde. Het college van burgemeester en schepenen zou volgens dat arrest wel de mogelijkheid hebben om tussen te komen in het geding, maar enkel ter ondersteuning van de vordering ingeleid door de inwoner. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt ziet niet in waarom de tussenkomst beperkt dient te blijven tot de ondersteuning van de vordering ingeleid door de inwoner, vermits het college van burgemeester en schepenen de bevoegde instantie is om te waken over het collectief belang van de gemeente en vermits de tussenkomst in het geschil dat hangende is bij het verwijzende rechtscollege precies ertoe strekt aan te voeren dat de vordering ingeleid door de inwoner ongrondwettig is.

A.6.2. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt doet gelden dat Johan Verhelst, in het geding dat hangende is voor het verwijzende rechtscollege, moet worden geacht op te komen voor het collectief belang, terwijl hij duidelijk een particulier belang nastreeft. In het verleden heeft hij immers, op basis van dezelfde grieven als die welke hij heeft geuit in de procedure voor het verwijzende rechtscollege, en met

dezelfde advocaat, diverse procedures ingeleid bij de Raad van State, waar het persoonlijk belang een ontvankelijkheidsvoorwaarde is. Ofschoon de rechtspraak reeds heeft aanvaard dat achter een vordering ter bescherming van een collectief belang ook een actie ten behoeve van een persoonlijk belang kan liggen, dient rekening ermee te worden gehouden dat in een door een inwoner ingeleide procedure de gemeente wordt bijgestaan door de advocaat van de inwoner, die niet alleen over het collectief belang, maar ook over het persoonlijk belang van de inwoner dient te waken. De gemeente zou nochtans vrij een raadsman moeten kunnen kiezen om haar de nodige bijstand te verlenen en voor haar in rechte op te treden, wat onmogelijk zou worden gemaakt door artikel 194 van het Gemeentedecreet.

A.6.3. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt wijst erop dat het Hof bij herhaling de cruciale rol van een onafhankelijke advocaat heeft beklemtoond. In arrest nr. 6/94 van 20 januari 1994 heeft het Hof bijvoorbeeld geoordeeld dat het recht om zich door een advocaat te laten bijstaan behoort tot het recht van verdediging. De bijstand van een advocaat veronderstelt ook dat die bijstand geschiedt door een vrij gekozen en onafhankelijke advocaat, die dan ook enkel opkomt voor de belangen van de cliënt die hij wordt geacht te verdedigen. Artikel 194 van het Gemeentedecreet brengt echter met zich mee dat de inwoner van de gemeente zelf een advocaat aanstelt, die dan de belangen van de inwoner en van de gemeente moet behartigen, ook als die belangen tegenstrijdig zouden zijn. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt wijst daarbij op het arrest nr. 190/2006 van het Hof, en leidt daaruit af, enerzijds, dat de vrije keuze van een advocaat een gewaarborgd recht is waarvan kan worden afgeweken indien dat recht tot een belangenconflict aanleiding zou geven en, anderzijds, dat wanneer een wettelijke regeling aanleiding kan geven tot een belangenconflict, de wetgever gemachtigd is een maatregel te nemen die relevant is ten aanzien van het nagestreefde doel dat erin bestaat het potentiële conflict te voorkomen (zoals de mogelijkheid voor de rechter om een lasthebber *ad hoc* aan te stellen). Volgens het college van burgemeester en schepenen houdt artikel 194 van het Gemeentedecreet inherent een potentieel belangenconflict in, zonder dat de wet voorziet in een dergelijke maatregel. Uit het arrest nr. 190/2006 leidt het college van burgemeester en schepenen eveneens af dat een maatregel die ertoe leidt dat een rechtspersoon stelselmatig de mogelijkheid wordt ontnomen zijn vertegenwoordiger te kiezen - wat volgens het college wel degelijk een gevolg is van artikel 194 van het Gemeentedecreet - onevenredige gevolgen heeft.

A.7. De nv « Alva Verse Vruchten » meent dat de in het geding zijnde bepalingen grondwetsconform moeten worden geïnterpreteerd, in die zin dat de gemeente zelf een advocaat kan kiezen in een procedure die een burger heeft ingeleid namens die gemeente. Een andere interpretatie zou niet bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, noch met artikel 23 ervan.

A.8.1. De nv « Alva Verse Vruchten » is van oordeel dat het in artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht op juridische bijstand ook het recht inhoudt op een vrije keuze van een advocaat. Dat recht zou ook worden gewaarborgd bij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en bij een algemeen rechtsbeginsel. Niet alleen private (rechts)personen, maar ook publiekrechtelijke rechtspersonen zouden zich op dat recht kunnen beroepen.

De nv « Alva Verse Vruchten » meent dat er geen verantwoording bestaat voor de beperking van het recht van de gemeente om vrij een advocaat te kiezen. Zij verwijst naar een arrest van het Hof van Beroep te Luik van 30 mei 2005, waaruit zou blijken dat de gemeente, wanneer ze tussenkomt in een hangende procedure, de leiding van de vordering overneemt van de inwoner. Vanaf dat ogenblik zou de inwoner enkel nog kunnen opkomen voor zijn eigen belangen, uit eigen naam. Hij zou vanaf dat ogenblik niet meer de gemeente vertegenwoordigen. De inwoner kan volgens artikel 194 van het Gemeentedecreet de vordering immers enkel namens de gemeente instellen indien de gemeente in gebreke blijft om zelf op te treden. Vermits de gemeente de vordering overneemt van de inwoner, kan volgens de nv « Alva Verse Vruchten » niet anders dan worden geconcludeerd dat het ook aan de gemeente staat om zelf een advocaat te kiezen. Indien dit niet mogelijk zou zijn, zou er sprake zijn van een schending van artikel 23 van de Grondwet, van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en van het algemeen rechtsbeginsel van de rechten van de verdediging.

A.8.2. Wat de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepalingen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet betreft, is de nv « Alva Verse Vruchten » de mening toegedaan dat de volgende categorieën dienen te worden vergeleken : enerzijds, de gemeente die de lastgever is van de inwoner-lasthebber en, anderzijds, andere personen die op een andere wettelijke basis de lastgever zijn van een lasthebber. Uit het feit dat de gemeente niet kan optreden in de procedure die de inwoner namens haar heeft ingesteld, moet worden afgeleid dat de gemeente het mandaat van de wettelijke vertegenwoordiger niet *ad nutum* kan herroepen. Personen die op een andere wettelijke basis lastgever zijn van een derde, kunnen daarentegen wel de lastgeving *ad nutum* herroepen, op basis van artikel 2004 van het Burgerlijk Wetboek. Voor dat verschil in behandeling zou geen verantwoording bestaan.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.9.1. De Ministerraad wijst erop dat de tweede prejudiciële vraag drie onderdelen heeft, waarvan de eerste twee betrekking hebben op de overeenstemming met de bevoegdheidsverdelende regels. Die eerste twee onderdelen dienen volgens hem ontkennend te worden beantwoord, vermits het Hof in zijn arrest nr. 168/2004 van 28 oktober 2004 reeds ontkennend heeft geantwoord op een soortgelijke prejudiciële vraag.

A.9.2. Met betrekking tot de eerste twee onderdelen van de vraag beklemtoont de Vlaamse Regering dat de herstellvordering en de stakingsvordering een verschillende finaliteit hebben. Meer in het bijzonder beoogt de herstellvordering, anders dan de stakingsvordering, de burgerrechtelijke gevolgen van het misdrijf tegen de goede ruimtelijke ordening ongedaan te maken. Die vordering wordt dan ook traditioneel beschouwd als een vordering tot teruggave. Het Hof zou in zijn arrest nr. 154/2003 de bevoegdheid van de gewesten voor de regeling van die vordering uitdrukkelijk hebben bevestigd. De herstellvordering en de stakingsvordering zijn volgens de Vlaamse Regering twee procedures die elk voor zich door de bevoegde overheid kunnen worden geregeld, die naast elkaar kunnen bestaan en complementair zijn. Het instellen van de stakingsvordering laat alle mogelijkheden om een herstellvordering in te stellen, onverlet, wat ook uitdrukkelijk blijkt uit de aanhef van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993. Omgekeerd valt een kennelijke inbreuk of een ernstige dreiging voor een inbreuk op de wetgeving betreffende de stedenbouw en ruimtelijke ordening ook onder het toepassingsgebied van de wet van 12 januari 1993.

De Vlaamse Regering meent dan ook dat artikel 1, eerste lid, van de wet van 12 januari 1993 in overeenstemming is met de bevoegdheidsverdelende regels, wat overigens door het Hof zou zijn bevestigd in zijn arrest nr. 168/2004.

A.9.3. Ook de stad Hasselt is van oordeel dat uit het arrest nr. 168/2004 van het Hof blijkt dat de eerste twee onderdelen van de tweede prejudiciële vraag ontkennend dienen te worden beantwoord.

A.10.1. Met betrekking tot het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag, betrekking hebbend op de bestaanbaarheid van artikel 1, eerste lid, van de wet van 12 januari 1993 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, wijst de Ministerraad erop dat de regels van het in de vraag aangehaalde artikel 149 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening inmiddels zijn opgenomen in artikel 6.1.41 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009. Volgens die bepaling kan de rechtbank, naast de straf, bevelen de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken, en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of een geldsom te betalen gelijk aan de meerwaarde die het goed door het misdrijf heeft verkregen. Dit gebeurt, onverminderd de artikelen 6.1.7 en 6.1.18, op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur of van het college van burgemeester en schepenen op wier grondgebied de werken, handelingen of wijzigingen, vermeld in artikel 6.1.1, werden uitgevoerd. Volgens artikel 6.1.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kunnen de stedenbouwkundig inspecteur en het college van burgemeester en schepenen slechts overgaan tot het inleiden van een herstellvordering voor de rechter of tot het ambtshalve uitvoeren van een herstellmaatregel, wanneer de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid daartoe voorafgaandelijk een positief advies heeft verleend.

A.10.2. De Ministerraad is van oordeel dat ook het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord. Hij verwijst daarbij naar het arrest nr. 168/2004 van het Hof, waarin werd geoordeeld dat de mogelijkheid tot optreden van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, waarin artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 voorziet, het handhavingsbeleid van de gewesten inzake ruimtelijke ordening versterkt. Beide bepalingen, zijnde artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 en artikel 6.1.41 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zijn onderscheiden instrumenten die kunnen worden aangewend in het kader van de handhaving van het leefmilieu en de ruimtelijke ordening. Een rechtsonderhorige kan dus worden geconfronteerd met verschillende instrumenten. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie houdt volgens de Ministerraad echter niet in dat eenzelfde situatie niet zou kunnen worden bestreden met verschillende instrumenten. Het feit dat beide bepalingen naast elkaar bestaan, brengt volgens hem op geen enkele wijze een discriminatie met zich mee van een rechtsonderhorige in vergelijking met een andere rechtsonderhorige.

A.10.3. De Ministerraad doet ten slotte gelden dat in de prejudiciële vraag niet wordt aangegeven welke categorie van personen wordt gediscrimineerd en met welke andere categorie er een vergelijking zou moeten worden gemaakt.

A.11.1. Met betrekking tot het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag is de Vlaamse Regering van oordeel dat het in het geding zijnde verschil in behandeling voortvloeit uit het verschillende verloop van verschillende procedures, namelijk de herstellvordering en de stakingsvordering. Zij wijst erop dat uit vaste rechtspraak van het Hof blijkt dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden op zich geen discriminatie inhoudt. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

A.11.2. De Vlaamse Regering beklemtoont opnieuw de verschillende finaliteit van beide vorderingen. Terwijl de herstellvordering de burgerrechtelijke gevolgen van een misdrijf beoogt ongedaan te maken, is de stakingsvordering gericht op het snel ingrijpen in geval van een kennelijke inbreuk of een ernstige dreiging voor een inbreuk op het milieurecht. Gelet op die verschillende finaliteit, is het volgens de Vlaamse Regering niet onredelijk dat beide procedures verschillend worden georganiseerd. Aangezien de stakingsvordering wordt ingesteld en verloopt volgens de procedureregels « zoals in kort geding », ziet de Vlaamse Regering niet in op welke manier de rechten van de daarbij betrokken personen onevenredig zouden worden beperkt. Het zou vanwege de bevoegdheidsverdelende regels bovendien niet vanzelfsprekend zijn dat aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, opgericht bij decreet van het Vlaamse Gewest, bevoegdheden zouden worden toegewezen in het kader van de door de federale wetgever geregelde stakingsvordering. Ten slotte wijst de Vlaamse Regering erop dat het niet juist is dat er geen enkele « voorafgaande vormelijke voorwaarde » geldt in de stakingsprocedure, vermits artikel 1, tweede lid, van de wet van 12 januari 1993 bepaalt dat voor elk debat over de grond van de zaak een verzoeningspoging moet plaatshebben.

A.12. Ook de stad Hasselt wijst op het verschillend karakter van beide vorderingen. Terwijl de stakingsvordering een maatregel beoogt ter voorkoming van (verdere) schade aan het leefmilieu, en aldus een preventief karakter heeft, heeft een herstelmaatregel een curatief karakter. De maatregel opgelegd als gevolg van een op basis van de wet van 12 januari 1993 ingeleide stakingsvordering, heeft volgens de stad Hasselt meer verwantschap met het stedenbouwkundig stakingsbevel, dan met een herstelmaatregel. Een stedenbouwkundig stakingsbevel kan worden opgelegd zonder dat daarvoor een administratieve rechtshandeling moet worden genomen en zonder een verplicht voorafgaand advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid. Er valt dan ook volgens de stad Hasselt niet in te zien dat het ontbreken van de desbetreffende voorwaarden in de federale wetgeving, een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zou opleveren, nu de Vlaamse decreetgever die voorwaarden enkel oplegt voor een herstelmaatregel en niet voor het stedenbouwkundig stakingsbevel. Bovendien staat het aan de bevoegde wetgever om de voorwaarden vast te stellen met betrekking tot de procedure die hij regelt. Dat de ene wetgever bepaalde voorwaarden vaststelt en de andere niet, maakt geen schending uit van het gelijkheidsbeginsel.

A.13.1. De nv « Alva Verse Vruchten » is van oordeel dat de verschillende onderdelen van de tweede prejudiciële vraag bevestigend dienen te worden beantwoord. Zij voert aan dat de gemeenschappen en de gewesten beschikken over toegewezen bevoegdheden, maar dat dit niet betekent dat hun bevoegdheden beperkend moeten worden geïnterpreteerd. De bevoegdheden moeten worden geacht globaal en in hun geheel te zijn overgedragen, zodat de uitzonderingen erop beperkend moeten worden geïnterpreteerd. Vermits de gewesten bevoegd zijn voor de aangelegenheid van de ruimtelijke ordening, zijn zij ook bevoegd voor het nemen van maatregelen die het herstel van de goede ruimtelijke ordening mogelijk maken. Het regelen van de bevoegdheden van de rechtscolleges en van de procedureregels zou echter tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. Ofschoon artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 veeleer past in het kader van de bevoegdheden betreffende de gerechtelijke organisatie, dient de federale wetgever het evenredigheidsbeginsel in acht te nemen, wat met zich meebrengt dat die wetgever er rekening mee moet houden dat de gewesten in de mogelijkheid moeten blijven om hun beleid inzake ruimtelijke ordening op een doelmatige wijze te voeren. Het Hof van Cassatie zou echter reeds meerdere malen hebben geoordeeld dat de stakingsrechter, op grond van de wet van 12 januari 1993, handhavingsmaatregelen kan opleggen en dus het bevel kan geven om een constructie af te breken. De wet voorziet daarbij niet in voorafgaande formaliteiten, noch in verjaringstermijnen. In de Vlaamse decreetgeving betreffende de ruimtelijke ordening wordt voor de handhavingsmaatregelen daarentegen wel voorzien in voorafgaande formaliteiten, namelijk een advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, en in verjaringstermijnen. De nv « Alva Verse Vruchten » is van oordeel dat de wet van 12 januari 1993 het domein van het handhavingsbeleid van het Vlaamse Gewest betreft, en dat beleid zelfs ten dele tenietdoet, zodat het evenredigheidsbeginsel is geschonden.

Zij onderstreept daarbij dat de door Johan Verhelst, namens de stad Hasselt, gevraagde maatregelen eenzelfde effect hebben als een herstelmaatregel gevorderd op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en dat beide maatregelen aldus vergelijkbaar zijn. Daarentegen zou een stedenbouwkundig stakingsbevel niet vergelijkbaar zijn met een milieustakingsvordering, omdat een stedenbouwkundig stakingsbevel wordt opgelegd door de overheid zonder optreden van een rechtbank.

A.13.2. De nv « Alva Verse Vruchten » doet gelden dat de huidige prejudiciële vraag, in tegenstelling tot de in het arrest nr. 168/2004 beantwoorde vraag, niet rechtstreeks handelt over de bevoegdheid van de milieustakingsrechter om een herstelmaatregel te bevelen met dezelfde gevolgen als een maatregel genomen op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. De huidige vragen zouden uitgaan van het standpunt van de particulier ten aanzien van wie andere modaliteiten gelden naargelang een overheid een milieustakingsvordering inleidt of een herstellvordering.

A.13.3. De nv « Alva Verse Vruchten » meent dat er sprake is van een discriminatie, omdat rechtsonderhorigen die ingevolge een herstellvordering op grond van de Vlaamse regelgeving voor een burgerlijke rechter worden gedagvaard, een bepaalde bescherming genieten, terwijl die bescherming er niet is voor rechtsonderhorigen die worden gedagvaard op grond van de wet van 12 januari 1993. Die rechtsbescherming zou er onder meer in bestaan dat de vervolgende overheid een herstellvordering moet opstellen. Die vordering is een administratieve rechtshandeling, die bijgevolg moet beantwoorden aan alle formele en inhoudelijke voorwaarden voor dergelijke rechtshandelingen. Bovendien moet de vervolgende overheid voorafgaand aan het inleiden van de vordering, een positief advies vanwege de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid ontvangen.

A.14. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt gedraagt zich, wat de tweede prejudiciële vraag betreft, naar de wijsheid van het Hof.

Ten aanzien van de derde prejudiciële vraag

A.15.1. De Ministerraad is van oordeel dat de derde prejudiciële vraag ontkennend dient te worden beantwoord. Het uitgangspunt waarop de vraag is gebaseerd is volgens hem immers manifest onjuist en zelfs uitdrukkelijk in tegenspraak met artikel 3 van de wet van 12 januari 1993, waarin wordt bepaald dat er ook uitspraak kan worden gedaan over een tegenvordering wegens tergend en roekeloos geding.

A.15.2. De Ministerraad doet gelden dat de vraag lijkt voort te vloeien uit de bezwaren van de het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt tegen het feit dat hij enkel kan tussenkomen in het geding voor het verwijzende rechtcollege om de vordering van de inwoner die optreedt namens de gemeente te ondersteunen. Dat gegeven vloeit volgens de Ministerraad evenwel voort uit artikel 194 van het Gemeentedecreet, dat aan een inwoner het recht verleent om uit naam en als vertegenwoordiger van de gemeente in rechte op te treden. Hij wijst daarbij erop dat het Hof in zijn arrest nr. 70/2007 van 26 april 2007 heeft geoordeeld dat een inwoner slechts namens de gemeente in rechte kan optreden wanneer de gemeente zelf een ontvankelijke vordering kan instellen. De vraag of het discriminerend is dat het college van burgemeester en schepenen niet kan optreden tegen de gemeente, vertegenwoordigd door een inwoner, vormt volgens de Ministerraad niet het voorwerp van de gestelde prejudiciële vraag.

A.16.1. De Vlaamse Regering is in hoofdorde van oordeel dat de derde prejudiciële vraag geen antwoord behoeft, aangezien zij op een verkeerde lezing van de in het geding zijnde bepaling berust. Na erop te hebben gewezen dat de tegenvordering wordt geregeld in de artikelen 14, 563 en 810 van het Gerechtelijk Wetboek, doet zij gelden dat de opvatting dat artikel 563 van dat Wetboek niet toepasselijk zou zijn in de stakingsprocedure geregeld in de wet van 12 januari 1993, waarschijnlijk berust op een letterlijke lezing van de memorie van toelichting bij het ontwerp dat heeft geleid tot die wet. Daarin werd immers gesteld dat de voorzitter een tegenvordering niet ontvankelijk kan verklaren. De desbetreffende passage uit de memorie van toelichting moet volgens de Vlaamse Regering echter worden gelezen in samenhang met de besprekingen in de bevoegde commissie van het Parlement over het amendement dat heeft geleid tot de in artikel 3, laatste lid, van de wet van 12 januari 1993 vervatte bepaling betreffende het tergend en roekeloos geding. Die bepaling werd verantwoord als een middel om te voorkomen dat nutteloze procedures zouden worden ingesteld. Tijdens de besprekingen verklaarde de bevoegde staatssecretaris dat het bepaalde in artikel 563 van het Gerechtelijk Wetboek in elk geval van toepassing blijft omdat die bepaling van algemene aard is. Er werd bovendien uitdrukkelijk afstand genomen van wat op dat punt in de memorie van toelichting staat. Het amendement werd uiteindelijk aangenomen

teneinde elke twijfel weg te nemen over de toepasselijkheid van artikel 563 van het Gerechtelijk Wetboek. De Vlaamse Regering wijst nog erop dat in soortgelijke procedures tegenvorderingen mogelijk zijn.

A.16.2. In ondergeschikte orde, in zoverre zou moeten worden aangenomen dat in het kader van de stakingsvordering geen andere tegenvordering zou kunnen worden ingesteld dan een tegenvordering wegens tergend en roekeloos geding, *quod non*, wijst de Vlaamse Regering er opnieuw op dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, op zich geen discriminatie inhoudt.

Het verschil in behandeling, in zoverre het al zou bestaan, zou volgens de Vlaamse Regering bovendien worden verantwoord door de specifieke finaliteit van de stakingsvordering, die ertoe strekt spoedig een beslissing ten gronde te verkrijgen. Het zou niet efficiënt zijn de debatten over de te nemen maatregel lang te laten aanslepen. In die zin is het verantwoord dat de wetgever de rechter die zich dient uit te spreken over de stakingsvordering opdraagt om zich tot de essentie van de betwisting te beperken. Het bij die rechter gevoerde debat dient te worden beperkt tot de vraag of de bewering dat er een kennelijke inbreuk of een dreiging daartoe bestaat op de voorschriften inzake de bescherming van het leefmilieu, al dan niet gegrond is. Aangezien het debat betreffende het tergend en roekeloos geding onlosmakelijk is verbonden met die vraag, en niet van dien aard is dat het de uitspraak over de hoofdvordering wezenlijk vertraagt, is het eveneens verantwoord dat de stakingsrechter zich ook kan uitspreken over een dergelijke tegenvordering. Bovendien worden de rechten van de betrokken partijen niet onevenredig beperkt door het feit dat zij geen andere tegenvorderingen kunnen inleiden. Zij kunnen immers nog steeds hun vordering inleiden, zij het dan bij wege van hoofdvordering. Dat die vordering in voorkomend geval niet voor de stakingsrechter en niet volgens de regels « zoals in kort geding », maar volgens het gemeenrechtelijk procesrecht, moet worden ingeleid en worden behandeld, brengt geenszins een onevenredige beperking van de rechten van de betrokken partij met zich mee, zodat er geen sprake kan zijn van een discriminatie. Ten slotte wijst de Vlaamse Regering erop dat artikel 810 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de tegenvordering afzonderlijk wordt berecht indien zij de berechting van de hoofdvordering te zeer zou kunnen vertragen.

A.17. Volgens de stad Hasselt is de rechter bij wie een zaak aanhangig is gemaakt op grond van de wet van 12 januari 1993 niet bevoegd om schadevergoeding toe te kennen op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek omdat dit geen stakingsmaatregel is, maar dat belet een partij niet om dienaangaande een vordering ten gronde in te leiden bij de bevoegde rechter. Er zou dan ook geen sprake kunnen zijn van een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Bovendien voorziet artikel 2 van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk de regels van dat Wetboek van toepassing zijn op alle rechtsplegingen, behoudens wanneer deze worden geregeld door een niet uitdrukkelijk opgeheven wetsbepaling, in de mogelijkheid om een afwijkende regeling vast te stellen.

A.18.1. De nv « Alva Verse Vruchten » is van oordeel dat, indien het laatste lid van artikel 3 van de wet van 12 januari 1993 zou inhouden dat andere tegenvorderingen dan de tegenvordering wegens tergend en roekeloos geding niet ontvankelijk kunnen worden ingeleid, die bepaling niet bestaanbaar zou zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Ofschoon een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedures voor verschillende rechtscolleges in minstens gedeeltelijk verschillende omstandigheden op zich geen discriminatie inhoudt, is dat wel het geval wanneer de rechten van de betrokkenen op onevenredige wijze worden beperkt. Volgens de nv « Alva Verse Vruchten » is er wel degelijk sprake van een onevenredige beperking van de rechten van de betrokken partijen. Zij wijst erop dat artikel 563, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de rechtbank van eerste aanleg kennisneemt van de tegenvorderingen « ongeacht hun aard ». Dit zou voortvloeien uit de voorwaardelijke volheid van bevoegdheid van die rechtbank. Op de regel bestaat echter een uitzondering, namelijk wanneer de voorzitter van de rechtbank zitting houdt in kort geding; in dat geval zou enkel een dringende tegenvordering kunnen worden ingesteld. De procedure bedoeld in de wet van 12 januari 1993 wordt krachtens artikel 3 van die wet weliswaar gevoerd « zoals in kort geding », maar het is geen kort geding. Er zou bijgevolg geen redelijke verantwoording zijn voor het verschil in behandeling tussen partijen die een tegenvordering wensen in te leiden, naargelang dit gebeurt in het kader van de procedure geregeld in de wet van 12 januari 1993, dan wel in het kader van een andere procedure. Indien een partij slechts een tegenvordering wegens tergend en roekeloos geding kan instellen, doet dit afbreuk aan haar procedurele rechten, en aan haar rechten van verdediging, zonder dat dit op redelijke wijze kan worden verantwoord.

A.18.2. Wat de stelling van de stad Hasselt betreft dat de rechter bij wie een zaak aanhangig is gemaakt op grond van de wet van 12 januari 1993 niet bevoegd zou zijn om schadevergoeding toe te kennen op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, meent de nv « Alva Verse Vruchten » dat dit standpunt niet ertoe kan

leiden dat het Hof de gestelde vraag niet zou moeten beantwoorden. Het is immers vaste rechtspraak dat het aan het verwijzende rechtscollege staat om te oordelen over de toepasselijkheid van een norm op het bij dat rechtscollege aanhangige geschil. De omstandigheid dat artikel 2 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in de mogelijkheid om een afwijkende regeling vast te stellen, zou overigens niet ter zake doen, omdat ook een afwijkende regeling moet voldoen aan de vereisten van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.19. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Hasselt gedraagt zich, wat de derde prejudiciële vraag betreft, naar de wijsheid van het Hof.

- B -

B.1.1. De artikelen 1 en 3 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu bepalen :

« Artikel 1. Onverminderd de bevoegdheid van andere rechtscolleges op basis van andere wetsbepalingen, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op verzoek van de procureur des Konings, van een administratieve overheid of van een rechtspersoon zoals omschreven in artikel 2, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende handeling, die een kennelijke inbreuk is of een ernstige dreiging vormt voor een inbreuk op één of meer bepalingen van wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu.

Hij kan de staking bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu. Voor elk debat over de grond van de zaak moet een verzoeningspoging plaatshebben.

De voorzitter kan aan de overtreder een termijn toestaan om aan de opgelegde maatregelen te voldoen ».

« Art. 3. De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding overeenkomstig de artikelen 1035 tot 1038, 1040 en 1041 van het Gerechtelijk Wetboek.

Zij kan eveneens ingesteld worden bij verzoekschrift. Dit wordt in vier exemplaren neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg of aan deze griffie verzonden bij een ter post aangetekende brief.

De griffier van de rechtbank verwittigt onverwijld de tegenpartij bij gerechtsbrief en nodigt haar uit te verschijnen ten vroegste drie dagen en ten laatste acht dagen na het verzenden van de gerechtsbrief, waarbij een exemplaar van het inleidend verzoekschrift is gevoegd.

Op straffe van nietigheid vermeldt het verzoekschrift :

1. de dag, de maand en het jaar;
2. de benaming en de zetel van de vereniging;

3. de naam en het adres van de rechtspersoon of van de natuurlijke persoon tegen wie de vordering wordt ingesteld;

4. het onderwerp en de uiteenzetting van de middelen van de vordering;

5. de handtekening van de verzoeker of van zijn advocaat.

Over de vordering wordt uitspraak gedaan niettegenstaande enige strafvervolgning uitgeoefend wegens dezelfde feiten.

De uitspraak over de strafvordering die betrekking heeft op feiten waartegen een vordering tot staking is ingesteld, wordt uitgesteld totdat inzake de vordering tot staking een beslissing is gewezen die in kracht van gewijsde is gegaan.

Tijdens het uitstel wordt de verjaring van de strafvordering geschorst.

Er kan ook uitspraak worden gedaan over een tegenvordering wegens tergend en roekeloos geding ».

B.1.2. Artikel 194 van het Gemeentedecreet van het Vlaamse Gewest van 15 juli 2005, zoals gewijzigd bij artikel 5 van het decreet van 14 maart 2008 « houdende wijziging van het gemeentedecreet wat betreft de bevoegdheid van een gemeentelijk beslissingsorgaan om in rechte op te treden », bepaalt :

« Als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad niet in rechte optreden, kunnen een of meer inwoners in rechte optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep die kan worden uitgesproken.

Dit recht staat ook open voor de rechtspersonen waarvan de maatschappelijke zetel in de gemeente is gevestigd.

De gemeente kan over het geding geen dading aangaan of er afstand van doen zonder instemming van degene die het geding in haar naam heeft gevoerd ».

B.2.1. Aan het Hof worden meerdere prejudiciële vragen gesteld waarvan sommige betrekking hebben op de overeenstemming van de in het geding zijnde bepalingen met de bevoegdheidsverdelende regels, en andere op de bestaanbaarheid ervan met de artikelen 10, 11 en 23, derde lid, 2°, die deel uitmaken van titel II, van de Grondwet.

B.2.2. Het onderzoek van de overeenstemming van een wetskrachtige bepaling met de bevoegdheidverdelende regels moet in beginsel dat van de bestaanbaarheid ervan met de bepalingen van titel II en met de artikelen 170, 172 en 191 van de Grondwet voorafgaan.

Het Hof beantwoordt derhalve eerst de vragen betreffende de bevoegdheidverdelende regels.

Ten aanzien van de bevoegdheidverdelende regels

B.3.1. Met de eerste twee onderdelen van de tweede prejudiciële vraag beoogt het verwijzende rechtscollege te vernemen of artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 in overeenstemming is met artikel 134 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, doordat, enerzijds, een administratieve overheid te allen tijde een « herstellvordering » kan inleiden, terwijl de Vlaamse decreetgever voor dergelijke vorderingen heeft voorzien in een verjaringstermijn op grond van zijn bevoegdheid inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening (eerste onderdeel), en anderzijds, een administratieve overheid een vordering kan inleiden die vergelijkbaar waarin is voorzien in artikel 149 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (thans artikel 6.1.41 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009), terwijl het Vlaamse Gewest bevoegd is om de voorwaarden en de modaliteiten van een dergelijke vordering nader te regelen (tweede onderdeel).

B.3.2. Het verwijzende rechtscollege wenst van het Hof bijgevolg te vernemen of artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 een schending inhoudt van de bevoegdheidverdelende regels doordat die bepaling het handhavingsbeleid van de gewesten inzake ruimtelijke ordening doorkruist.

De bepaling moet worden getoetst aan de bevoegdheidverdelende regels zoals die van toepassing waren op het tijdstip waarop zij werd aangenomen.

B.4.1. Artikel 107^{quater}, tweede en derde lid, (thans artikel 39) van de Grondwet bepaalde :

« De wet draagt aan de gewestelijke organen welke zij opricht en welke samengesteld zijn uit verkozen mandatarissen de bevoegdheid op om de aangelegenheden te regelen welke zij aanduidt met uitsluiting van die bedoeld in de artikelen 23 en 59*bis* en dit binnen de omschrijving en op de wijze die zij bepaalt.

Deze wet moet worden aangenomen met de meerderheid van stemmen in elke taalgroep van elke Kamer, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van elke taalgroep aanwezig is en voor zover het totaal van de ja-stemmen in beide taalgroepen de tweederde van de uitgebrachte stemmen bereikt ».

Artikel 26*bis* (thans artikel 134) van de Grondwet bepaalde :

« De wetten genomen in uitvoering van artikel 107*quater* bepalen de rechtskracht van de regelen die de organen, welke zij oprichten, nemen in de aangelegenheden, welke zij aanduiden.

Zij kunnen aan deze organen de bevoegdheid toekennen om decreten met kracht van wet te nemen binnen de omschrijving en op de wijze die zij bepalen ».

B.4.2. Artikel 6, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalde :

« De aangelegenheden bedoeld in artikel 107*quater* van de Grondwet zijn :

I. Wat de ruimtelijke ordening betreft :

1° De stedenbouw en de ruimtelijke ordening ».

Artikel 11 van dezelfde bijzondere wet bepaalde :

« Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen kunnen de decreten de niet-naleving van hun bepalingen strafbaar stellen en de straffen wegens de niet-naleving bepalen overeenkomstig Boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de criminele straffen bepaald in artikel 7 van dat Wetboek ».

B.4.3. Voor zover zij er niet anders over hebben beschikt, hebben de Grondwetgever en de bijzondere wetgever aan de gemeenschappen en de gewesten de volledige bevoegdheid toegekend tot het uitvaardigen van regels die eigen zijn aan de hun toegewezen aangelegenheden. Behoudens andersluidende bepalingen heeft de bijzondere wetgever het gehele beleid inzake de door hem toegewezen aangelegenheden aan de gemeenschappen en gewesten overgedragen.

B.4.4. Artikel 19, § 1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalde evenwel, vóór de wijziging ervan bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 :

« Het decreet regelt de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 4 tot 11, onverminderd de bevoegdheden die door de Grondwet aan de wet zijn voorbehouden ».

Hieruit vloeide voort dat de decreetgever, behoudens het geval waarin een bijzondere en uitdrukkelijke machtiging was verleend bij de wetten tot hervorming der instellingen, de aangelegenheden die hem waren toegewezen, slechts vermocht te regelen op voorwaarde dat hij geenszins inbreuk zou maken op de bevoegdheden die de Grondwet aan de wet voorbehoudt.

Vóór de wijziging, bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, van artikel 19, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, kon de mogelijkheid die de decreetgevers bij artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, is geboden en die erin bestaat dat hun decreten, indien dit noodzakelijk is voor het uitoefenen van de gemeenschaps- of gewestbevoegdheden, rechtsbepalingen kunnen bevatten in aangelegenheden waarvoor zij niet bevoegd zijn, geen toepassing vinden op bevoegdheden die de Grondwet aan de wet voorbehoudt.

B.5.1. Artikel 94 (thans artikel 146) van de Grondwet bepaalde :

« Geen rechtbank, geen met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan worden ingesteld dan krachtens een wet. [...] ».

B.5.2. De omschrijving van de bevoegdheden van de rechtbanken behoorde - op grond van artikel 19, § 1, eerste lid, van voormelde bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals dat artikel was gesteld op het tijdstip waarop de in het geding zijnde bepaling was aangenomen, in samenhang gelezen met het toen geldende artikel 94 van de Grondwet - tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever. Het vaststellen van procedureregels voor de rechtscolleges komt in beginsel aan de federale wetgever toe op grond van zijn residuaire bevoegdheid.

B.5.3. Daaruit volgt dat de federale wetgever, op het tijdstip waarop de in het geding zijnde bepaling werd aangenomen, vermocht te bepalen dat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is om het bestaan vast te stellen van een handeling die een kennelijke inbreuk is - of een ernstige dreiging daarvan - op de regelgeving inzake de bescherming van het leefmilieu. Hetzelfde geldt voor de daarop van toepassing zijnde verjaringstermijn.

B.6.1. Artikel 1, tweede lid, van de wet van 12 januari 1993 verleent de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg ook de bevoegdheid om de staking te bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen op te leggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu.

Uit de feiten en de motivering van zijn arrest blijkt dat het verwijzende rechtscollege die bepaling aan het Hof voorlegt in de interpretatie dat zij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd maakt om herstelmaatregelen en exploitatieverboden op te leggen.

B.6.2. De uitoefening door de gewesten van hun bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu veronderstelt dat zij in die aangelegenheden de nodige handhavingsmaatregelen kunnen bepalen.

Het verwijzende rechtscollege stelt in dat verband vast dat het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (thans Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009) het instellen van een herstellvordering onderwerpt aan bepaalde voorwaarden en modaliteiten, waaronder een voorafgaande advisering door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid en termijnen waarbinnen die vordering dient te worden ingeleid.

B.6.3. Uit de bewoordingen van artikel 1, tweede lid, van de wet van 12 januari 1993 blijkt evenwel dat de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg inzonderheid erop is gericht manifeste milieuovertredingen te doen ophouden of te voorkomen. De wet voorziet aldus in een snel en efficiënt handhavingsinstrument dat aanvullend is ten aanzien van de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke middelen ter handhaving van de wetgeving inzake leefmilieu en ruimtelijke ordening.

Hoewel het bepalen van de maatregelen die een rechter vermag te bevelen in beginsel toekomt aan de overheid die bevoegd is voor de aangelegenheid waarop die maatregel betrekking heeft, kan het doen ophouden of voorkomen van onwettige handelingen in het algemeen worden geacht tot de essentie van de bevoegdheden van de rechtbanken te behoren, waarvoor de federale wetgever bevoegd is. Bij wijze van gevolgtrekking is de federale wetgever, op grond van de hiervoor uiteengezette bevoegdheidsverdeling, eveneens bevoegd om te bepalen wie de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg om dergelijke maatregelen kan verzoeken en op welke wijze de vordering wordt ingesteld en behandeld.

In de uitoefening van zijn bevoegdheid dient de federale wetgever evenwel het evenredigheidsbeginsel, dat inherent is aan elke bevoegdheidsuitoefening, te eerbiedigen.

B.6.4. Nu het opleggen van herstelmaatregelen, wat de reeds voltrokken overtredingen betreft die geen verdere schade aan het leefmilieu veroorzaken, aan de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg ontsnapt, laat zijn optreden de beoordelingsruimte die de bevoegde gewestelijke overheden genieten inzake de keuze van de herstelmaatregelen, onaangetaast.

Bovendien bepaalt de in het geding zijnde wet uitdrukkelijk dat de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van andere rechtscollages op basis van andere wetsbepalingen.

Uit hetgeen voorafgaat volgt dat artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 de uitoefening van de gewestelijke bevoegdheden niet onmogelijk of overdreven moeilijk maakt. Het optreden van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg lijkt integendeel het handhavingsbeleid van de gewesten inzake leefmilieu en ruimtelijke ordening slechts te kunnen versterken.

B.7. De eerste twee onderdelen van de tweede prejudiciële vraag dienen ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet

Wat de eerste prejudiciële vraag betreft

B.8. Met de eerste prejudiciële vraag beoogt het verwijzende rechtscollege te vernemen of artikel 1 van de wet van 12 januari 1993, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Gemeentedecreet, bestaanbaar is met de artikelen 10, 11 en 23, derde lid, 2°, van de Grondwet en met het « beginsel van de bijstand door een vrij gekozen advocaat », doordat, wanneer een inwoner van een gemeente een vordering zoals bedoeld in artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 inleidt namens de gemeente, de gemeente niet de mogelijkheid heeft om zich in die procedure te laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat.

B.9. Artikel 194 van het Gemeentedecreet gaat terug op artikel 271, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet.

Volgens de parlementaire voorbereiding van artikel 150 van de Gemeentewet van 30 maart 1836 beoogde die bepaling het geval waarbij de gemeente weigert op te treden en inbreuken laat geschieden ten koste van bepaalde inwoners (*Pasin.*, 1836, p. 388). Aldus worden de belangen van de gemeente beschermd tegen het stilzitten van haar eigen bestuur.

B.10. Een inwoner van een gemeente die op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet in rechte optreedt, treedt niet op uit eigen naam, maar enkel uit naam en als vertegenwoordiger van de gemeente. De vordering dient te steunen op een recht van de gemeente en heeft tot doel een collectief belang te verdedigen. Bijgevolg vermag een inwoner van een gemeente slechts namens haar in rechte op te treden voor zover de gemeente in kwestie zelf een ontvankelijke vordering kan instellen.

B.11. Artikel 1, eerste lid, van de wet van 12 januari 1993 verleent een vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu aan onder meer een « administratieve overheid ». Tot de administratieve overheden bedoeld in artikel 1 van de wet behoren de gemeenten. Bijgevolg kan een gemeente op grond van die bepaling een vordering tot staking instellen ter bescherming van het leefmilieu of ter voorkoming van een ernstige dreiging voor het leefmilieu op haar grondgebied voor zover die bescherming van dat aspect van het leefmilieu tot haar bevoegdheid behoort (Cass., 14 februari 2002, *Arr. Cass.*, 2002, nr. 104).

B.12. Uit de combinatie van de in het geding zijnde bepalingen volgt dat een inwoner een vordering tot staking namens de gemeente kan instellen, als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten dat te doen. Vermits die vordering « namens de gemeente » wordt ingesteld, treedt die inwoner in dat geval op als vertegenwoordiger van de gemeente en komt het hem toe een raadsman te kiezen om de gemeente te laten bijstaan in de procedure. De in het geding zijnde bepalingen beperken daarbij niet de mogelijkheid van de door een inwoner vertegenwoordigde gemeente om zich in de procedure te laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat.

B.13. Het feit dat een vordering is ingeleid namens de gemeente door een inwoner, belet evenwel niet dat het college van burgemeester en schepenen het recht heeft om zelf een raadsman te kiezen en aan te stellen.

B.14. De in het geding zijnde bepalingen beperken bijgevolg het recht van de gemeente om vrij een raadsman te kiezen niet.

B.15. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Wat het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag betreft

B.16. Met het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag beoogt het verwijzende rechtscollege te vernemen of artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat een verschil in behandeling in het leven wordt geroepen tussen private personen ten aanzien van wie een administratieve overheid een « herstelmaatregel » vordert, naargelang dit gebeurt op grond van artikel 149 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (thans artikel 6.1.41 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009), dan wel op grond van de in het geding zijnde bepaling: terwijl de vordering in het eerste geval een administratieve rechtshandeling is, die bijgevolg moet voldoen aan de voor zulke handelingen geldende voorwaarden en bovendien is onderworpen aan een voorafgaand advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, is de vordering in het tweede geval niet onderworpen aan soortgelijke formele voorwaarden.

B.17. Bij het onderzoek van de prejudiciële vragen betreffende de overeenstemming van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 met de bevoegdheidverdelende regels is gebleken, enerzijds, dat de federale wetgever, op het tijdstip waarop de in het geding zijnde bepaling werd aangenomen, de erin bedoelde procedure vermocht in te voeren, alsmede de modaliteiten ervan vermocht te regelen, en anderzijds, dat de gewesten in het kader van hun bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu handhavingsmaatregelen kunnen bepalen.

B.18. Het in de prejudiciële vraag bedoelde verschil in behandeling vindt bijgevolg zijn oorsprong in de toepassing van normen van verschillende bevoegde wetgevers in verschillende aangelegenheden.

Een zodanig verschil kan op zich niet worden geacht strijdig te zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. De autonomie die aan de federale wetgever is toegekend bij het regelen van de in de wet van 12 januari 1993 bedoelde procedure, zou geen betekenis hebben indien in analoge aangelegenheden een verschil in behandeling tussen adressaten van, enerzijds, federale regels en, anderzijds, gewestelijke regels als zodanig strijdig zou worden geacht met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.19. Het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Wat de derde prejudiciële vraag betreft

B.20. Met de derde prejudiciële vraag beoogt het verwijzende rechtscollege te vernemen of de artikelen 1 en 3 van de wet van 12 januari 1993 bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de verweerder in een stakingsprocedure geen tegenvordering kan instellen, behoudens die wegens tergend en roekeloos geding, terwijl het Gerechtelijk Wetboek dat recht in het algemeen aan iedere verweerder toekent.

B.21.1. De Vlaamse Regering betwist de stelling dat geen andere tegenvordering dan die wegens tergend en roekeloos geding zou kunnen worden ingesteld in de procedure bedoeld in de wet van 12 januari 1993. Zij is van oordeel dat, ofschoon de memorie van toelichting bij het ontwerp dat heeft geleid tot de voormelde wet, vermeldt dat « de voorzitter [...] onmogelijk [...] een tegenvordering ontvankelijk [kan] verklaren » (*Parl. St.*, Senaat, 1990-1991, nr. 1232/1, p. 5), in de bevoegde commissie van de Senaat afstand werd genomen van dat standpunt (*Parl. St.*, Senaat, 1990-1991, nr. 1232/2, pp. 63-64).

B.21.2. Indien de in het geding zijnde bepalingen in die zin zouden moeten worden geïnterpreteerd dat ook andere tegenvorderingen dan die wegens tergend en roekeloos geding ontvankelijk kunnen worden ingeleid in de in de wet van 12 januari 1993 bedoelde procedure, zouden die bepalingen het in de prejudiciële vraag aangehaalde verschil in behandeling niet in het leven roepen en zou die vraag ontkennend moeten worden beantwoord.

B.22. Het staat evenwel in de regel aan de verwijzende rechter om de bepalingen die hij toepast, te interpreteren, onder voorbehoud van een kennelijk verkeerde lezing van die bepalingen, wat, rekening houdend met het bepaalde in artikel 3, laatste lid, van de wet van 12 januari 1993, met de aard van de desbetreffende procedure en met het feit dat de parlementaire voorbereiding niet eenduidig blijkt te zijn, te dezen niet het geval is.

B.23. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedureregels, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.24. De omstandigheid dat geen andere tegenvordering dan die wegens tergend en roekeloos geding kan worden ingesteld in de in de wet van 12 januari 1993 geregelde procedure, brengt geen onevenredige beperking van de rechten van de betrokken personen met zich mee. Zij kunnen hun vordering immers alsnog aanhangig maken bij de bevoegde rechtsinstanties volgens de gemeenrechtelijke procedureregels. Rekening houdend met het feit dat de wetgever met de in de wet van 12 januari 1993 geregelde procedure een snel en efficiënt handhavingsinstrument heeft beoogd, is het overigens niet kennelijk onredelijk dat

de debatten voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg worden beperkt tot de vraag of er al dan niet sprake is van een kennelijke inbreuk of van een ernstige dreiging voor een inbreuk op de regelgeving betreffende de bescherming van het leefmilieu, de maatregelen die dientengevolge moeten worden genomen en, in voorkomend geval, de daarmee samenhangende vraag of de vordering al dan niet als tergend en roekeloos dient te worden beschouwd.

B.25. De derde prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu schendt de bevoegdheidverdelende regels niet.

- Artikel 1 van dezelfde wet, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Gemeentedecreet van het Vlaamse Gewest van 15 juli 2005, schendt de artikelen 10, 11 en 23, derde lid, 2°, van de Grondwet niet.

- De artikelen 1 en 3 van dezelfde wet schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 24 februari 2011.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt